

Дипломатичної академії України. – К., 2002. – Вип. 7: Зовнішня політика та дипломатія: теорія, історія, практика. – С. 262 – 266.

3. Політичні відносини між Україною та Італією [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://italy.mfa.gov.ua/ua/ukraine-it/diplomacy>

4. Двосторонні Українсько-Італійські відносини [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.amb-ucraina.com/Relazioni_ucraino_italiane/Ucraino/Dvostoronka.htm

5. Договірно-правова база між Україною та Італією [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://italy.mfa.gov.ua/ua/ukraine-it/legal-acts>

6. Протокол про встановлення дипломатичних відносин між Україною та Італійською Республікою [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/380_024

7. Посольства України в Італії [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://mfa.gov.ua/ua/about-mfa/abroad/embassies/54>

8. Співпраця у сфері енергетики [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://italy.mfa.gov.ua/ua/ukraine-it/trade/Collaborazione+in+sfera+energetica>

9. Україна передала Італії 17 картин італійських художників, врятованих українськими правоохоронцями та прикордонниками [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/search?query=%D1%96%D1%82%D0%B0%D0%BB%D1%96%D1%8F&>

Науковий керівник: к.і.н., доцент Секунова Ю.В.

Стаття надіслана: 30.03.17 р.

© Бобрикова О.-І.С.

ЦИТ: ua117-063

DOI: 10.21893/2415-7538.2016-05-1-063

УДК 338.43

ВИБОРИ І ВИБОРЧА СИСТЕМА США І УКРАЇНИ ELECTIONS AND THE ELECTORAL SYSTEM THE USA AND UKRAINE

к.і.н., доц. Секунова Ю.В. / c.h.s., as.prof. Syekunova Yu.V.

студент Кветницька П.І. / student Kvetnicka P.I.

Київський національний університет біоресурсів та природокористування України,

Київ, Героїв Оборони 11, 03041

Kiev National University of Life and Environmental Sciences,

Kyiv, Geroiv Oborony 11, 03041

Анотація. В даній статті описано виборчі системи й організацію виборів у США та в Україні. А саме історію виборів та їх особливості, виборчі процеси, організацію виборів та ключові відмінності в виборчих системах.

Ключові слова: політика, вибори, держава, виборчі системи.

Annotation. This article describes the electoral system and the organization of elections in the US and Ukraine. That is the history of elections and their features, electoral processes, organization of elections and the key differences in electoral systems.

Keywords: politics, elections, government, election system.

Актуальність теми обумовлена важливістю виборчих процесів для повноцінного розвитку громадянського суспільства і політичної системи. Створення дієвого виборчого процесу особливо актуальне для держав перехідного типу, до яких сьогодні належить і Україна. Тому тема виборів та їх організація вкрай важлива для суспільства.

Вибори це надзвичайно багатогранне суспільне явище. Як зазначав німецький державознавець Г. Майер, у загальнонаціональному масштабі, вибори – це наймасовіший процес, який знає право.

Цікавою особливістю американських виборів є те, що вони відбуваються у вівторок, робочий день. Цей день обрали через те, що у неділю відбуваються релігійні служби, а понеділок відвели на те аби люди могли добратися до місця проведення виборів. Ця традиція, як і система колегіальних голосів, має давнє історичне коріння. Якщо сьогодні прийти на виборчу дільницю для багатьох американців не становить проблем, то коли люди пересувалися кінями, а виборчих дільниць була обмежена кількість, це було проблематично.

Сучасна система проведення виборів у США дуже складна, бо кожні 4 роки виборцям, партійним діячам і організаторам доводиться поновлювати правила проведення.

Перш за все, кандидат повинен підтвердити свою участь у президентських виборах, йому потрібно зареєструватися у Федеральній виборчій комісії протягом 15 діб з моменту підтвердження участі у виборах. Виборчий процес безпосередньо організовує партія, а голосування – місцева влада. За Конституцією США, вибори проходять «у перший вівторок після першого понеділка в листопаді», цього разу – 8 листопада 2016 року.

Щодо виборців, то їх кількість від кожного штату дорівнює їхній кількості конгресменів (залежить від кількості населення) і сенаторів (два на кожний штат). Такими чином, більші штати мають більшу кількість виборців, а кількість відданих голосів не є прямо пропорційною кількості здобутих голосів виборців Виборчої колегії. Всього в Колегії 538 виборців. Щоб перемогти на президентських виборах у США необхідно здобути 270 голосів.

Майже в усіх штатах (окрім Мена та Небраска), вибори відбуваються за механізмом «переможець отримує все». Таким чином, якщо претендент знає, що він стовідсотково отримає 60% і більше голосів у деякому штаті, або, навпаки, знає, що програє, то в такому випадку проводити агітації безглуздо.

Переходячи до виборів в Україні, можна простежити зовсім іншу картину. Усі види виборів в Україні, незалежно від того, за якою виборчою системою вони відбуваються, ґрунтуються на загальних демократичних принципах виборчого права, що закріплюються насамперед у Конституції, і становлять конституційну основу всієї виборчої системи України.

Вибори проводяться в єдиному загальнодержавному багатомандатному виборчому окрузі, який включає в себе всю територію України та закордонний виборчий округ. Для проведення виборів у народні депутати територія України поділяється на 225 територіальних виборчих округів [2].

Мажоритарна виборча система в Україні базується на принципі, зокрема обраним вважається кандидат, який отримав установлену більшість голосів

виборців на виборчому окрузі, в якому він балотувався, або в цілому по державі (у разі президентських виборів).

Пропорційна виборча система передбачає такий порядок визначення результатів голосування, за якого розподіл мандатів між партіями, що виставили своїх кандидатів до представницького органу, здійснюється відповідно до кількості отриманих ними голосів. Така виборча система передбачає утворення великих багатомандатних округів і забезпечує представництво партій у виборних органах відповідно до їхньої популярності у виборців. Сьогодні пропорційна система поширена більш як у 60 державах світу.

Останнім часом набуває широкого застосування змішана виборча система (наприклад в Албанії, Італії, Росії, ФРН, Угорщині), заснована на поєднанні елементів мажоритарної та пропорційної систем: наприклад, частина депутатів обирається за однією системою, частина – за іншою, що дозволяє одночасно використати переваги кожної з цих двох систем [4].

В Україні застосовуються різні виборчі системи: на виборах Президента України та місцевих виборах – мажоритарна, на виборах народних депутатів України – змішана. При цьому змішана система виборів народних депутатів України характеризується такими рисами:

- по-перше, і за мажоритарною (відносної більшості), і за пропорційною системами обирається однакова кількість народних депутатів України – 225;
- по-друге, багатомандатний округ визначено як загальнодержавний.

Слід зазначити, що як мажоритарна, так і пропорційна виборчі системи мають певні недоліки. Так, мажоритарна система – досить результативна і проста у застосуванні, але вона сприяє неадекватному відображенню у складі представницького органу політичного спектра суспільства та призводить до втрати великої кількості голосів, а це має бути наслідком послаблення представництва в парламенті чи іншому виборчому органі [1].

Пропорційна система теж має істотні недоліки: по-перше, вона передбачає неперсоніфіковані вибори – виборчі списки партій формуються партійним керівництвом таємно і виборці фактично голосують за кандидатів, про яких їм нічого невідомо; по-друге, пропорційна система вимагає сталої багатопартійності, яка характеризувалася би досить чіткою поляризацією політичних сил, що дозволяє після виборів сформувати стабільну парламентську більшість.

Для проведення голосування та підрахунку голосів виборчі округи, поділяється на виборчі дільниці. Виборчі дільниці утворюються з кількістю виборців від двадцяти до трьох тисяч осіб. Якщо на відповідній території, у відповідному закладі чи установі налічується менше або більше від зазначеної чисельності виборців і їх (або їх надлишок) неможливо віднести до іншої виборчої дільниці або неможливо утворити додаткову виборчу дільницю на цій території, у відповідному закладі чи установі, виборча дільниця може бути утворена з меншою або більшою чисельністю виборців.

Якщо порівнювати систему виборів США, то вона має істотний позитивний аспект, а саме, стійкість до маніпуляцій і фальсифікацій,

здійсненним усередині одного штату. Також суттєвою відмінністю є те, що переможцем виборів президента США не обов'язково стане кандидат, який набере найбільшу кількість голосів загалом по державі. Стосовно України тут все навпаки, перемогу отримав кандидат, який отримав установлену більшість голосів виборців на виборчому окрузі, в якому він балотувався, або в цілому по державі.

Підсумовуючи можна стверджувати, що сьогодні нагальною проблемою є не стільки визначення виборчої системи, скільки узгодження загальних правил ведення виборчої боротьби. У кожному суспільстві (це стосується і України) точиться діалектична боротьба за демократію, з боку народу, і її обмеження – з боку влади. Цей процес нескінченний, оскільки він рухає суспільний прогрес. Сьогодні потрібно встановити демократичні правила виборчого процесу і дотримуватися їх, не змінюючи ці правила протягом самого процесу. Пропозиції щодо вдосконалення виборчого процесу розроблені експертами, науковцями, представниками міжнародної спільноти, політиками. Потрібна тільки політична воля.

Список використаної літератури:

1. Виборче право України. Навчальний посібник / За ред.. В.Ф. Погорілка, М.І. Ставнійчук. - К.: Парламентське вид-во, 2003.
2. Закон України «Про вибори Президента України» від 5 березня 1999 року зі змінами та доповненнями.
3. Конституційне право України: Підручник для студентів вищих навчальних закладів / <http://ukrainian.voanews.com/a/a-49-2008-11-04-voa3-86909977/222972.html>

ЦИТ: ua117-117

DOI: 10.21893/2415-7538.2016-05-1-117

УДК 341.74(477)+(456.31)

Лукашук Я. Ю.

ДИПЛОМАТИЧНІ ВІДНОСИНИ УКРАЇНИ З ВАТИКАНОМ

*Національний університет біоресурсів і природокористування України
вул. Героїв Оборони, 15, м. Київ, 03041*

Lukashchuk Y.Y.

DIPLOMATIC RELATIONS BETWEEN UKRAINE AND THE VATICAN

*National University of life and environmental Sciences of Ukraine
Heroiv Oborony str., 15, Kyiv, 03041*

Анотація. В роботі розглядаються дипломатичні відносини України з Ватиканом, їх становлення та розвиток. Також зазначено особливості дипломатичного діалогу з такою унікальною державою як Ватикан, зокрема особливу увагу приділено візиту Папи Римського Іоанна Павла II до України в 2005 році.

Ключові слова: Ватикан, дипломатія, католицизм, Папа Римський, релігія, Україна, Церква.

Abstract. In this paper we describe formation and development of the diplomatic

relations between Ukraine and the Vatican. Also we consider the features of the diplomatic dialogue with such a unique country as the Vatican and paying special attention to the visit of Pope John Paul II to Ukraine in 2005.

Key words: Vatican, diplomacy, catholicism, Pope, religion, Ukraine, Church.

На сьогодні Україна привертає до себе багато уваги на міжнародній арені. Це пов'язано з політичними проблемами, у тому числі з військовим конфліктом на Сході нашої держави, а також із загальним переходом від однієї системи до іншої. Важливо зауважити, що геополітичне значення України є особливим, вона є своєрідною межею між Заходом і Сходом, а отже її проблеми мають глобальний характер. У зв'язку з цим міжнародна співпраця є для нашої держави особливо важливою. Значне місце в ній займає співпраця з унікальною державою Ватикан. Місто-державою Ватикан на сьогодні є не лише релігійним центром, а й осередком дипломатичної активності. Ватикан – це держава, що є загальноновизнаним моральним лідером світового масштабу, тому дослідження її дипломатичних відносин з Україною є актуальним та важливим.

Дипломатичні відносини між Україною та Ватиканом це більше, ніж стосунки між двома державами. Вони мають неабияке значення у контексті міжконфесійної злагоди на території України, адже католицька віра, яку представляє Ватикан, представлена греко- і римо-католицькими церквами, і сумарний відсоток їх вірян становить понад 22% від усіх вірян України. У даній роботі ми розглянемо історію українсько-ватиканської дипломатії, її сучасний стан, а також її значення протягом всього періоду існування.

Ватикан – це особлива держава. Вона є абсолютною теократичною монархією за формою правління, а також центром католицької віри. Папа Римський очолює Ватикан, одночасно є главою держави і духовним лідером для католиків у всьому світі. Його візит до будь-якої держави – завжди видатна подія в її історії [2].

У 1992 році молодій незалежній Україні для повноцінного розвитку було необхідно налагоджувати дипломатичні відносини та встановлювати стабільне партнерство зі світовими лідерами, у тому числі для передачі від них досвіду у подоланні багатьох проблемних питань. Тоді одним з партнерів нашої держави став Ватикан.

Варто зазначити, що двосторонні відносини між нашою державою і Католицькою Церквою проходять на двох рівнях: перший – держава Ватикан – держава Україна; другий – католицькі релігійні інституції – Україна [1].

Відтак, 8 лютого 1992 року було офіційно встановлено дипломатичні відносини між Святим Престолом і Містом-державою Ватикан – з одного боку та Україною – з іншого. 9 лютого 1992 року Папою Римським Іоанном Павлом II було опубліковане брєве (декрет) «Ucrainam Nationem», яким канонічно створена Апостольська нунціатура (посольство) в Україні.

Протягом тривалого історичного періоду однією з провідних та найбільш впливових міжнародних релігійних структур є Католицька Церква, відтак її вплив на Україну і українців не слід применшувати.

Католицька Церква зробила значний внесок у становлення європейської та глобальної дійсності, в тому числі і у сферу політики. Її вплив на політичну

думку Європи протягом всієї історії важко переоцінити. В міжнародних відносинах Святий Престол дотримується нейтралітету і займається насамперед посередництвом.

Католицька Церква сама по собі не є суб'єктом міжнародного права і не може самостійно брати участь у зовнішній політиці, відтак її діяльність базується на подвійному представництві. По-перше, участь Святого Престолу у міжнародних організаціях, насамперед, з духовною місією (наприклад, ОБСЄ, Організація із заборони хімічної зброї та багато інших). По-друге, інтереси Католицької Церкви представлені державою Ватикан в міждержавних політичних відносинах. Зокрема, це його участь у міжнародних міжурядових організаціях, в основному технічного характеру, наприклад, Міжнародному союзу електрозв'язку та Всесвітньому поштовому союзу.

Повертаючись до історії українсько-ватиканської дипломатії, слід згадати перших Апостольських нунціїв, тобто дипломатичних представників Папи Римського, в Україні. Ними були: архієпископ Антоніо Франко (1992-1999) і архієпископ Микола Етерович (1999-2004). Починаючи з 13 листопада 2015 року чинним на сьогодні послом Святого Престолу в Україні є Клаудіо Гуджеротті. Однак, українське посольство у Ватикані було створене лише у 2000 році. Після цього контакти між державами значно активізувались, що зробило можливим перший апостольський візит Папи Римського Іоанна Павла II в Україну, який відбувся у 2001 році [1].

Варто також відзначити, що найбільш важливі серед великої кількості двосторонніх зустрічей в українсько-ватиканських відносинах – це є контакти між лідерами Святого Престолу і України. Перша зустріч Президента Леоніда Кучми з Папою Римським Іоанном Павлом II відбулась у рамках зустрічі Папи з президентами ряду держав Східної Європи 3 червня 1997 р. у м. Гнезно (Польща). Під час офіційного візиту до Італійської Республіки 2 травня 1995 р. Л. Кучма вперше відвідав Ватикан, де мав зустріч з Іоанном Павлом II, а також з важливими представниками і дипломатами Апостольської столиці. Під час розмови Папа Римський виразив свою підтримку ідеї розбудови незалежної України, а також пообіцяв сприяти її міжконфесійній згоді [3]. 20 листопада 2015 р. відбувся візит до Ватикану чинним Президентом України Петром Порошенком, під час якого він мав аудієнцію з Папою Римським Франциском [5].

Повертаючись до історичних подій, треба відзначити, що сам Папа Іоанн Павло II теж відвідав Україну з офіційним візитом, який тривав з 23 по 27 червня 2001 р. Цей візит став найважливішою подією у стосунках між Святим Престолом і Україною за період 25-річної історії дипломатичних відносин між ними. До програми візиту ввійшли заходи, такі як: церковні, де Єпископ Рима промовляв як Глава Католицької Церкви, а також політичні, де Папа, передусім, виступав як моральний авторитет світового масштабу і Глава Держави Ватикан. Промови Іоанна Павла II під час політичних заходів, передусім, давали морально-духовні орієнтири слухачам, а також висловлювався щодо геополітичного місця України. Папа звернувся різних суспільних груп держави. Зокрема, політичним діячам він заповів чинити «опір

спокусі, не використовувати владу для особистих чи групових інтересів», представникам бізнесу – дивитись «на особу, а не на прибуток, як мету кожної економіки». Молоді Папа висловив побажання не переходити від «неволі комуністичного режиму до неволі споживання» тощо. Крім цього, у своїх промовах Папа Римський підкреслював, що геополітичне розташування України є особливим, що вона є державою, яка покликана бути «межею і дверима між Сходом і Заходом» [3].

На сьогодні важливим моментом двосторонньої українсько-ватиканської співпраці є гуманітарна діяльність, зокрема, допомога постраждалим внаслідок бойових дій на сході держави. 24 квітня 2016 р. в усіх церквах Європи за ініціативою Папи Франциска збиралася гуманітарна допомога для постраждалих від війни в Україні в рамках гуманітарної акції «Папа для України». Також він призначив від себе особисто допомогу для нашої держави у розмірі 5 мільйонів євро [4].

Отже, дипломатичні відносини між Україною та Ватиканом розвиваються у позитивному напрямі і у достатньо динамічному темпі, зважаючи на загальні тенденції політики нашої держави. Не варто забувати про актуальність та користь міждержавного діалогу з Ватиканом. Зокрема, такий зв'язок сприяє як внутрішній стабільності України, так і виявленню нових можливостей в зовнішніх політичних відносинах. Наприклад, в процесі налагодження конкретного політичного, економічного та культурного обміну з державами, де католицизм грає суттєву роль, участь Ватикану може бути виключною. Особливим моментом в дипломатичних відносинах будь-якої держави з Ватиканом є візит Папи Римського, тому можливо для України, в контексті неспокійного періоду останніх років, буде корисним звернути на це увагу.

Література:

1. Гев'юк А.М. Дипломатична діяльність Святого Престолу в сучасних міжнародних відносинах / А.М. Гев'юк – Науковий вісник УжНУ Політологія. Соціологія. Філософія. – вип. – №14. – 2010.
2. Іжевська Т.І. Україна – Ватикан: відносини довіри // Дзеркало тижня. Україна. – № 19 (747). – 2009.
3. Козлов В.А. Відносини між Святим Престолом та Україною (1992–2005) / В.А. Козлов. – Вісник КНУ Міжнародні відносини. – 2006. – С. 29-34.
4. Радіо Ватикану [Електронний ресурс]. Стаття «Україна-Ватикан: 25 років дипломатичних відносин». – 08 лютого 2017 р. – Режим доступу: http://uk.radiovaticana.va/news/2017/02/08/25_річниця_дипломатичних_с_тосунків_між_україною_та_ватиканом/1291247
5. Сайт Посольства України при Святому Престолі [Електронний ресурс] Українсько-ватиканські відносини – Режим доступу: <http://vatican.mfa.gov.ua/ua/ukraine-va>

*Науковий керівник – кандидат історичних наук,
доцент кафедри історії і політології Національного університету
біоресурсів і природокористування України Секунова Ю.В.*

Стаття отправлена: 08.04.2017 г.

© Лукашук Я.Ю.